

paa en Maade sammenvojet med Folket, kan man ikke overføre til et andet Folk uden videre. Man kan nemlig ikke flytte de Forudsætninger med, under hvilke den har udviklet sig. I den senere Tid har man faaet Die for dette, men fra Først af har man neppe havt Die for det. Da vor Grundlov i 1849 paabød Indførelsen af Rævnings, var det vistnok nærmest politiske og sociale Hensyn, der vare de bestemmede. Man havde set af den engelske Historie, hvorledes Rævningsinstitutionen havde været et kraftigt Bærn for Folkets Frihed, man havde set, hvorledes den havde været et kraftigt Opdragelsesmiddel for Folket, og man tog saa Beslutning om dens Indførelse, idet man antog det saa at sige for noget Selvsøgeligt, at kunde Englænderne bruge denne Institution, Englænderne, der ere saa beslegtede med os, saa kunne vi ogsaa bruge den, og saa maatte den ogsaa kunne gjøre megen Nytte hos os. Under de senere Forhandlinger om Gjennemførelsen af Reformen synes det væsentlig at have været lignende Betragtninger, der have gjort sig gjældende. Ser man f. Ex. den Betænkning, der den 16de December 1861 blev afgiven af det Udvalg, der var nedsat over de af afdøde Byfoged Høther Hage indbragte tre Forslag, vil man se, at det udtaler sig paa følgende Maade — jeg skal tillade mig med den høitærede Formands Billigelse at oplæse et Par Ord af Betænkningen —: „Det er vor Overbevisning, at Folkets Deltagelse i den dømmende Statsmyndigheds Udøvelse ikke blot vil bidrage til at bestjærne den borgerlige Frihed, men tillige i en væsentlig Grad styrke Udviklingen af en almindelig, sand og virksom Pligtfølelse, og høiligen befordre Tilliden til Retsens Pleie saavel som Interessen for alle offentlige Anliggender. Hense vi derhos til Folkets funde Sandt og almindelige Oplysning, forekommer det os en ugrundet Frygt, at Conen til en tilfredsstillende Udøvelse af Rævningsgehevet skulde fattes her fremfor i andre Lande.“ Det, man altsaa tidligere væsentlig har lagt Vægten paa, er Rævningsinstitutionens politiske og sociale Betydning; men det er jo dog aabenbart, som ogsaa den ærede foregaaende Læser bemærkede, at det ikke i og for sig kan medføre nogen Berettigelse til at indføre den her. Skal Rævningsinstitutionens Berettigelse godtgjøres, maa det ske derved, at man paaviser, at den ved den enkelte Sags Afgjørelse berettiger til at tro, at Afgjørelsen bliver retfærdigere; de andre Fordele, som kunne knytte sig til Rævningsinstitutionen kan man saa med Læt tage med, men dette Hensyn til den retfærdige Afgjørelse i den enkelte Sag bør aabenbart være Hovedsagen. I de senere Aars Forhandlinger og i de senere Aars Lovforslag har man ogsaa havt dette rig-

tige Synspunkt for Die, ligesom det jo ogsaa haves for Die i det foreliggende Lovforslag. Men det synes aabenbart at fremgaa af de Forhandlinger, der have fundet Sted andetsteds om de Lovforslag, der ere komne frem, at man endnu ikke er kommen til det Resultat, at man med Sikkerhed kan sige, at den og den Maade at indføre Rævningsinstitutionen paa er den rigtige, og at den vil gøre Held med sig, og endnu mindre kan man sige, at man har nogen praktisk Erfaring for, at Institutionen, omplantet fra England til noget andet Land, har virket særlig heldbringende. Det er disse almindelige Betragtninger, der gjøre, at jeg maa være af den Formening, at vi vilde gjøre rettere i at tage den Del af Retsreformen, som vi med temmelig stor Sikkerhed kunne sige, at vi tør betro os til, uden at løbe Fare for at gjøre noget Urigtigt, og som er prøvet andetsteds og der fundet særlig tilfredsstillende, men derimod udflyde Spørgsmaalet om Rævningsindførelse, indtil Anisfølelse nærmere have klaret sig om dette Punkt. Jeg kan ikke slutte, uden at jeg med et Par Ord berører den Maade, hvorpaa Rævningsinstitutionen er gennemført i det forelagte Forslag. Jeg skal indrømme, som jeg allerede har bemærket, at man her er gaaet ud fra det rigtige Synspunkt, og jeg skal indrømme, at der er anvendt særdeles Dygtighed ved at gennemføre det; men jeg maa ikke bestomindre være af den Mening, at toge vi Rævningsinstitutionen, som den her er foreslaet, vilde det vise sig, at vi ikke vilde kunne blive tilfredse med den. Det Grundsynspunkt, der er anvendt her, findes udviklet i Kommissionens Betænkning, Side 126. Det udtales der, at det er en Urimelighed at mene, at den retslærde Dommer, der daglig har med Retsager og Bevisførelse at gjøre, skulde være udfikket til en rigtig Afgjørelse af Bevisspørgsmaalet, eller at han endogsaa blot skulde være mindre flikket dertil end en Lægmand. Det maatte tvertimod ordentligvis antages, at hans Virksomhed har givet ham et skarper Die og en rigere Erfaring paa dette Omraade. Men ikke bestomindre mener man, at Rævningsindførelsen bør indføres, idet Dommerkabet kan udvile en Tilbøjelighed til at dømme efter almindelige Regler og ikke lade det enkelte Tilfældes Giendommelighed komme til sin fulde Ret. Man kan ikke stille de Spørgsmaal, som Rævningsindførelsen bestemt kunne dømme om, ud fra Retsspørgsmaalet, og det kan saaledes ikke undgaa, at Rævningsindførelsen ville komme til at udtale sig om Retsspørgsmaalet. Med Hensyn hertil bemærkes det paa det anførte Sted, at ogsaa her vil Rævningsindførelsen Medvirkning kunne betragtes som en Garanti mod den ganske vist ikke sandsynlige, men dog mulige